

**Nieuwe coördinator werkgroep
Roofvogels en Uilen**

Dirk Kerkhoff stelt zich voor

Bospoppetjesmemorie (Groentjes)

Een memoriespel, met foto's van zelf
ontworpen bospoppetjes

**Natuurpareltje:
De Heukelomsebeek**

De ontwikkeling van de Heukelomsebeek
in Afferden

Wegbermen en biodiversiteit

Door anders maaien een rijkere natuur

Algemeen

Wat is het IVN?

IVN zet zich in voor een groen, gezond en duurzaam Nederland. Dit doen we door de natuur in de harten van mensen te brengen. We laten jong en oud actief ervaren hoe leuk, leerzaam, gezond en belangrijk natuur is. Ons bestuur, ruim 360 leden en diverse werkgroepen organiseren natuuractiviteiten, themabijeenkomsten, cursussen en projecten. IVN is ervan overtuigd dat kennis van en betrokkenheid bij de natuur, duurzaam handelen stimuleert. IVN: beleef de natuur!

www.ivn.nl of www.ivn.nl/afdeling/maas-en-niers

Wat is het IVN Maas en Niers?

IVN Maas en Niers is de plaatselijke afdeling met als werkgebied de gemeenten Gennep, Bergen en Mook en Middelaar. We hebben de volgende werkgroepen: wandelingen en cursussen, insecten en vlinders, vogels (uilen, roofvogels), paddestoelen, planten, redactie en publiciteit, bibliotheek, landschapsbeheer en jeugd 'de Groentjes'. Het IVN inventariseert en stuurt informatie naar betrokken instanties. MANIE is het afdelingsblad van en voor leden. Het wil informeren, motiveren, stimuleren en activeren.

Hoe we werken

Alle activiteiten van IVN Maas en Niers, zowel van leden als van bestuur, zijn vrijwilligersactiviteiten. We zijn een club van doeners.

Hoe kun je lid worden of opzeggen?

Nieuw lid of donateur | IVN

www.ivn.nl/afdeling/maas-en-niers/nieuw-lid-of-donateur

Wat kost het om lid te worden?

Jeugdleden € 5,- per jaar en volwassen lid € 22,50 meer info: zie website.

Wat levert het lidmaatschap je op?

Nieuwsbrieven, Manie, Natuurwandelingen en deelname aan werkgroepen.

IVN Maas en Niers
Bezoekadres Kampweg 10, 6591 XV Gennep
(bij de algemene begraafplaats).
Bankrekening: IBAN NL69 RABO 0140663460
KuK-nummer 40166209

Werkgroepen

Bibliotheek	Excursies en wandelingen	Cursussen
Miriam Pietz bibliotheek@ivn-maasenniers.nl	Marian Vink activiteiten@ivn-maasenniers.nl	Marian Vink educatie@ivn-maasenniers.nl
Jeugd, de Groentjes	Landschapsbeheer	Ledenadministratie
Myriam van Breevoort groentjes@ivn-maasenniers.nl	John Toonen landschapsbeheer@ivn-maasenniers.nl	Germa Vloet ledenadmi@ivn-maasenniers.nl
Vogels	Planten	Redactieteam Manie en nieuwsbrief
John Toonen vogels@ivn-maasenniers.nl	Peter Megens planten@ivn-maasenniers.nl	Germa Vloet Miriam Pietz Marian Vink Marcel Aaldering redactie.manie@ivn-maasenniers.nl
Roofvogels en uilen	Insecten en vlinders	Website
Dirk Kerkhoff ruwg@ivn-maasenniers.nl	Peter Megens insecten@ivn-maasenniers.nl	Marian Vink website@ivn-maasenniers.nl

Beleef de natuur

Bestuur

Voorzitter (waarnemend): Jan Wolters

voorzitter@ivn-maasenniers.nl

Secretaris: Marcel Aaldering

secretaris@ivn-maasenniers.nl en info@ivn-maasenniers.nl

Penningmeester: Harry van de Ven

penningmeester@ivn-maasenniers.nl

Overige bestuursleden

Peter Thönnissen: bestuur1@ivn-maasenniers.nl

Jos Toonen: bestuur2@ivn-maasenniers.nl

Hennie Dimmers-Derks: bestuur3@ivn-maasenniers.nl

Marian Vink: activiteiten@ivn-maasenniers.nl

Vertrouwenspersonen

Arnold Jansen: vp-mannen@ivn-maasenniers.nl

Marian Vink: vp-vrouwen@ivn-maasenniers.nl

Voorwoord

De vernieuwde Manie is een feit en die heb jij nu in jouw handen! De lay-out van deze Manie is kleurrijker, met meer foto's en ook in een groter (A4) formaat. Een enorme verandering en (vinden wij) verbetering.

Bij de enquête vorig jaar kwam naar voren dat de Manie heel goed gelezen wordt maar dat de uitstraling wat spannender kon. Jullie input is meegenomen in het project Licht & Gericht en na weken van vergaderen en veranderen is dit het mooie eindresultaat voor de Manie.

We zijn er trots op!

Ons mooie blad kunnen we niet maken zonder de input van onze leden, dus van jou als lezer, voor foto's en ook natuurstukjes. Vind je het moeilijk of durf je niet zo goed een stukje te schrijven, dan kun je hulp krijgen. Meld dit verzoek via het mailadres: redactie.manie@ivn-maasenniers.nl.

Schroom niet, pak je pen en/of fototoestel en ga aan de slag! Tenslotte zijn IVN'ers doeners! Ons streven is een blad te maken voor, maar zeker ook dóór, de leden.

Ook de kopij mag je per mail bij de redactie aanleveren. De sluitingsdatum voor het volgende nummer is 1 november 2021.

We staan natuurlijk open voor suggesties en reacties voor een nog leukere en mooiere Manie. Die mag je ook naar bovenstaand mailadres sturen.

NAMENS HET HELE REDACTIETEAM EN BESTUUR WENSEN WE JE HÉÉL VEEL LEES-EN KIJKPLEZIER.

Foto: Myriam van Breevoort

Inhoud

2	Algemeen, Bestuur en werkgroepen
3	Voorwoord
4	Nieuwe coördinator werkgroep Roofvogels en Uilen
6	Natuurpareltje: De Heukelomse Beek
7	Terugmelding ooievaar
8	Wat was er te zien?
10	De Groentjes
12	Wegbermen en biodiversiteit
14	Geocatching Natuurgids
15	Obsidentify;
16	Licht en Gericht
17	Even voorstellen; Excursie-aan bod scholen
18	Van de bestuurs-tafel; Maasclean-up
19	Nieuwe wandelroutes; Bospoppetjes Memorie.
20	Oplossing puzzel; Bord Vertelbos verdwenen.

Afbeelding titelblad:

Vogels ringen is belangrijk. En altijd leuk om naar die pluizenbollen te kijken. Foto: Marian Vink

© Copyright IVN Maas en Niers
Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming voor andere doeleinden gebruikt worden.

Nieuwe coördinator voor de Werkgroep Roofvogels en Uilen

UIT TOPIC
FOTO'S VAN MARIAN VINK

In de nieuwsbrief was het al te lezen: er is een nieuwe coördinator voor de werkgroep roofvogels en uilen: **Dirk Kerkhoff**.

Dirk heeft net zijn opleiding voor roofvogel- en uilenringer afgerond. Samen met Frank Peters en Jos Ballast heeft hij in de nabije omgeving in de afgelopen maanden vele nestkasten onderzocht. En de kuikens van steenuilen, valken en andere roofvogels gewogen, gemeten, geringd en geregistreerd. Dirk is verantwoordelijk voor het ringwerk in het noordelijkste puntje van Limburg, de gemeenten Mook en Genneep.

In deze *Manie* stelt Dirk zichzelf verder voor, met dank aan TOPIC (Maasduinen) en Jan de Valk. Marian Vink zorgde voor de mooie foto's.

Roofvogel- en uilenwerkgroep IVN Maas & Niers: onmisbaar bij het beschermen van roofvogels en uilen.

Het spreekt mensen vaak wel aan: stoere mannen die op ladders hoog in de bomen klimmen. Waarom doen ze dat? Nou, bijvoorbeeld om uilen en roofvogels te ringen. Waar is dat dan goed voor?

BESCHERMEN

Dirk Kerkhoff coördinator van de werkgroep kan ons dat haarfijn uitleggen. "Het gaat vaak om vogels van de rode lijst, een wereldwijde registratie van vogelsoorten die onder druk staan, die afnemen in aantal. Door middel van het ringen kijken wij naar de verspreiding en de sterfte onder de roofvogels en de uilen. Het zogenaamde broedbiologisch onderzoek. Wij krijgen zo belangrijke informatie waardoor we ze beter kunnen beschermen. Op landelijk en regionaal niveau worden onze gegevens geregistreerd en kun je maatregelen nemen als je bijvoorbeeld ziet dat het aantal torenvalken afneemt."

Van Mook tot aan Well ringt de werkgroep jonge en volwassen uilen en roofvogels. Je moet dan denken aan soorten als buizerd, torenvalk, havik, sperwer, wespandief. Of aan de oehoe, bosuil, steenuil en kerkuil. Wij van Topic proberen ons voor te stellen hoe een en ander in zijn werk gaat. De ringer zet een hoge ladder tegen de boom, klimt erop, kijkt over de rand van het nest en ziet daar een aantal droppies van jonge uilen of roofvogels die hem vertederend, maar ook een tikkeltje angstig en verbaasd aankijken. In een tas brengt hij de jonge dieren naar beneden, waar ze worden gewogen, gemeten en een ring met een uniek nummer aan hun poten krijgen. Door dit nummer zijn ze altijd herkenbaar.

Meteen verkocht

Waarom doe je dit werk, Dirk? Het is tenslotte vrijwilligerswerk. "Vroeger woonden wij in Ottersum. Als jongetje van acht jaar oud kon ik uren gefascineerd kijken naar de uilen die op ons dak zaten. Mijn vader werd later lid van de vogelwerkgroep en vroeg mij vier jaar geleden om eens te komen kijken bij het ringen, samen met mijn kinderen. Ik was meteen verkocht en werd ook vrijwilliger.

Intensief

Uiteindelijk werd ik, samen met Frank Peters uit Siebengewald, de vaste ringer van de werkgroep. Je kunt dit niet zo maar doen, hè. Ik heb hiervoor een opleiding van twee jaar gevolgd bij het Vogeltrekstation. Bovendien moet je voor het ringen altijd toestemming hebben van de grondeigenaar, ook in bossen. Het is een intensieve hobby, zo'n vier dagen per week ben ik er wel druk mee, zeker in april, mei en juni. De rest van het jaar is het rustiger en houdt de werkgroep zich bezig met het vervangen van nestkasten en gebieden controleren op de aanwezigheid van roofvogels en uilen"

Blog Dirk Kerkhoff: [instagram.com/uilen_roofvogel-ringer_gennepe](https://www.instagram.com/uilen_roofvogel-ringer_gennepe)

Een roofvogel of uil gevonden?

Is de vogel geringd? Geef het ringnummer door aan het Vogeltrekstation (website www.griel.nl). Ringterugmeldingen zijn een onmisbare schakel in het onderzoek, o.a. van de overleving van jonge en volwassen roofvogels en uilen, en dragen daarmee bij aan een adequate bescherming.

Heeft u een zieke of gewonde roofvogel of uil gevonden, bijvoorbeeld vast in prikkeldraad of als verkeersslachtoffer? Neem contact op met het vogelasiel: Stichting Vogelasiel Bergen, Siebengewaldseweg 108, Bergen Lb, telefoonnummer 0485-341415 / 06-10271925.

Voor meer tips ga je naar:
www.vogelasielbergen.nl/vogel-gevonden.

Let op! Als u een ogenschijnlijke hulpeloze jonge roofvogel of uil (op de grond) in de buurt van zijn vermoedelijke nestplaats vindt, weet dat de oudervogels in de buurt zijn en voor hun jong zullen

len zorgen. Als de jonge uil op de grond zit (waar hij kwetsbaar is voor bijvoorbeeld huisdieren), dan is het aan te raden om hem op een veilige plek te zetten, bijvoorbeeld op een tak in een boom. Jonge uilen zijn geen vondelingen en deze kunt u met een gerust hart alleen achterlaten.

Neem bij twijfel of vragen gerust contact op met de werkgroep, via de website [https:// www.ivn.nl/afdeling/ivn-maas-en-niers](https://www.ivn.nl/afdeling/ivn-maas-en-niers), via mail: ruwg@ivn-maasenniers.nl of persoonlijk via Dirk Kerkhoff 06-11189909.

Ook als u vragen heeft, bijvoorbeeld of uw erf of tuin geschikt is voor het ophangen van een nestkast, kunt u de vogelwerkgroep contacteren. Als u zich aan wilt melden als vrijwilliger bent u van harte welkom. De werkgroep bestaat uit de volgende personen: Dirk Kerkhoff, Frank Peters, Ger Welbers, Jos Ballast, Frans Kerkhoff, William Rutten, John Toonen, Frans Valkx, Frans Custers, Herman Verzijl, Bennie Musters.

Een volgende keer nog enkele vogelweetjes...

Beleef de natuur

NATUURPARELTJE:

De Heukelomsebeek en zijn beekdal

TEKST EN FOTO'S:
MIRIAM PIETZ

Iedereen heeft wel een gebied waar je iets mee hebt; het doet iets met je. Zo is dat bij mij de Heukelomsebeek. Bij deze beek liggen mijn roots. Van mijn familieleden heb ik veel gehoord over hoe het beekdal vroeger was en wat de ruilverkaveling in de zeventiger jaren van de vorige eeuw teweeg heeft gebracht. Menigeen werd hier verdrietig van.

Het doel van deze ruilverkaveling was om de percelen grond beter te verdelen en het water sneller te laten afvoeren naar de Maas. Voor het sneller afvoeren van dit water moest de toen meanderende Heukelomsebeek strak en recht worden getrokken. De karakteristieke graslanden met heel veel verschillende grassoorten, bloemen en kruiden verdwenen door het ontstaan van melkveebedrijven met intensief graslandbeheer.

de Heukelomsebeek
na de ruilverkaveling en het
rechttrekken

Tijdens de overstromingen in 1993 en 1995 door de Maas, werd ook onze regio zwaar getroffen. Menigeen weet zich dit nog wel te herinneren. Overall was water, hoe ver het oog ook reikte. Dit mocht nooit meer gebeuren, er werden plannen gemaakt om het gebied beter te beveiligen tegen abnormale hoge waterstanden.

De herinrichting van het gebied valt onder het programma Maaswerken, o.a. met als doel de gebieden stroomafwaarts veiliger te maken en de diepgang van de Maas voor de scheepvaart te verhogen. Bij de stuw in Sambeek werd hiervoor het waterpeil van de Maas met 35 cm verhoogd.

Voor agrarische doeleinden werd hierdoor het gebied rondom de Heukelomsebeek en het beekdal te nat, in overleg met de betrokken boeren is besloten dat er ruimte kwam voor nieuwe natuur en dat de boeren werden gecompenseerd voor de percelen die niet meer gebruikt konden worden als akker en weiland.

Na 2016 is de beek weer meanderend gemaakt

De herinrichting van dit gebied is een gezamenlijk project van de Provincie Limburg, Waterschap Peel en Maasvallei, gemeente Bergen, Het Limburgs Landschap, Rijkswaterstaat en de Stichting Natuurlijk Heukelomse Beekdal (SNHB). Deze stichting is opgericht door 3 enthousiaste agrariërs die wonen en werken in het gebied en met hun bedrijfsvoering willen aansluiten bij de ontwikkelingen van het natuurgebied. Zij zijn vanaf het begin betrokken geweest bij de ontwikkeling van het Heukelomse beekdal.

Er is veel veranderd in dit gebied van 2011 tot en met 2016, zoals het weer laten meanderen van de beek door graafwerkzaamheden, grasland wordt ruig landschap, hogere delen worden afgegraven en lagere delen juist weer opgehoogd, poelen worden aangelegd en enkele bosjes en maasheggen zijn verdwenen.

Een groot gedeelte van de drie houtsingels in het Heukelomse beekdal heeft de stichting SNHB echter weten te behouden. Deze houtsingels bestaan onder andere uit elzen en wilgen.

Blauwborst

Beleef de natuur

De stichting onderhoudt deze houtsingels zodat reeën, dassen en andere dieren daarin hun rust kunnen vinden. Net als vroeger worden de graslanden omstreeks juni/juli gehooïd, talrijke kruiden en bloemen kleuren het grasland in een prachtig palet. Langs de Heukelomsebeek wordt er geregeld gemaaid zodat de recreatieve wandelaar zijn route kan lopen en volop van de natuur kan genieten. Ook graast er vee een deel van het jaar op de graslanden.

Insecten- en plantenliefhebbers kunnen hier hun hart ophalen aan echte koekoeksbloemen, smeerwortel, fluitenkruid en nog veel meer.

Zin gekregen om zelf een keer te gaan lopen en te

ontdekken wat er zoal te zien is? Er lopen diverse knooppunten routes langs deze beek. Iedere route start vanuit het centrum van Nieuw Bergen. De start van knooppunt 01 is bij de Lidl, waar ook het eerste routebord staat. De lengte van de routes variëren van 6 tot 15 kilometer. Voor kinderen is er een speciaal beleevingspad, (3.5 km), deze start halverwege op de weg naar Bergen.

Onderweg staan infoborden over de bijzonderheden en de geschiedenis over dit bijzondere landschap. Op elk infobord stelt een Erdmenneke een vraag aan de kinderen en staat een "wist je dat?". Tevens zit er op elk bord een letter verstopt, deze staan niet in de goede volgorde. Met deze letters kun je een woord vormen. Trek je wandelschoenen aan die tegen een beetje water kunnen (het kan soms wat drassig zijn) en geniet van dit natuurpareltje!

Vervolg op Manie 142

Jos Ballast schreef in zijn stuk 'Wintergasten' over het terugmelden van een gevonden vogel en/of ring.

Onlangs kwam er een terugmelding uit België van een ooievaar geringd op 10-6-2015 in Muizen / Antwerpen.

 museum Nationaal Instituut voor de Erfgoed OO Natuur OO Natuur OO Natuur			
SCHEME	RING NR.	BRUSSELS	M6915
		COLOR MARKED	
SPECIES	CICONIA CICONIA		 museum Nationaal Instituut voor de Erfgoed OO Natuur OO Natuur OO Natuur
	JAMES DOUGLAS		
	CICONIA BLANCHE (WHITE STORM)		
GE / SEX	Pulvis - C2		
RINGING DATE	10.06.2015		
RINGING PLACE	MUZEN (MECHELEN) - ANTWERPEN - BL20 BELGIUM		
RINGING COORDIN.	51.51 N - 004.31 E		
FINDING DATE	03.03.2021 also reported on 10.06.15, 10.06.16, 10.06.16, 03.06.16, 03.06.16, 24.02.16, 16.04.16		
FINDING PLACE	GROESBEEK (1) - GELDERLAND - NL06 NETHERLANDS		
FINDING COORDIN.	51.48 N - 005.58 E		
FINDING DETAILS	Ring read in field (non-ingen) / Ring afgelesen met vlier (non-ingen) / Baguet lut aux juchettes (non-baguet)		
	reported as BL000010		
	129 km 5 y 8 m 23 d		
RINGER	St 75 Tielingen		
FINDER	Amhem Reported as CICONIA CICONIA		
REFERENCE	07.06.2021		

Wat was er afgelopen tijd te zien?

MIRIAM PIETZ

FOTO'S MIRIAM PIETZ EN JOHN TOONEN

MEIKEVER

Vaak vertelt mijn moeder van 78 jaar: "vroeger zag het zwart van de meikevers." Wij plukten als kind emmers vol meikevers uit de meidoornstruiken; deze werden dan gevoerd aan de kippen. Die waren er verzot op. Ik kan me er hedendaags geen beeld van maken; in onze regio zie ik ze maar heel zelden. Totdat we een weekje naar Drenthe gingen, daar vielen ze letterlijk uit de bomen (met name eiken) en lagen voor het oprapen. We zagen hoe ze uit de lucht werden geplukt en werden verorberd door de vogels. Deze kevers zijn nogal log en zwaar en zeer trage vliegers, je hoort ze al van verre.

De huismussen waren er zeer bedreven in: eerst werden de dekschilden en daarna de vleugels van het lijf geplukt, vervolgens waren de poten aan de beurt. Vleugellam en pootloos overgeleverd aan de snavel van deze vogel, werd het lijf leeggegeten, alleen de restanten (foto boven) die achter blijven duiden op een meikever. De merel en zanglijster lieten ze ook niet links liggen.

Schijnbaar lust de vos ze ook graag, daar vonden we zelfs een drol (foto onder) van, die vol zat met dekschilden van deze kever.

De larven van de meikevers heten engerlingen en zijn niet zo geliefd omdat ze in de grond aan de wortels van o.a. gras, struiken en sierplanten eten. De ontwikkelingsduur van ei tot kever is ongeveer drie jaar. De engerlingen verpoppen zich meestal aan het eind van de zomer in de grond en blijven

Het mannetje links, te herkennen aan zijn veel grotere antenne, ligt tijdens de paring op de rug.

daar tot dat de omstandigheden in het daaropvolgend voorjaar gunstig zijn om uit te vliegen. De volwassen kevers eten bladeren, met name de eik is in ons land favoriet.

De mannetjes zijn vooral te herkennen aan de grote antennes. De uiteinden lijken op waaiers. Hiermee zijn ze goed in staat om geuren waar te nemen, o.a. de feromonen die door de vrouwtjes verspreid worden. De mannetjes gaan op zoek naar het vrouwtje, de paring vindt in het voorjaar plaats.

Nu is er iets bijzonders bij de paring, de kevers zitten niet bovenop elkaar zoals bij vele andere insecten. Nadat de achterlijfspunten verbonden zijn (de penis van het mannetje dringt de geslachtsopening van het vrouwtje binnen) valt het mannetje op zijn rug. Het vrouwtje neemt hem tijdens de hele paring op sleeptouw. Daarna zet het vrouwtje de eitjes af in de grond aan de wortels en komen deze aan het einde van de zomer uit.

Sleeproute: vrouwtje sleept het mannetje

Beleef de natuur

LIBELLELARVENHUIDEN

Libellenlarvehuiden in onze vijver (juni 2021).

Sinds we vorig jaar de vijver hebben aangelegd is het een komen en gaan van "watergasten". De vijver was nog maar sinds een paar weken klaar toen we o.a. de *gewone oeverlibel* (man) en keizerlibel eitjes zagen afzetten. Spannend! Gaan die eitjes uitkomen? En hoeveel overleven het larvestadium?

Geregeld werd er in het voorjaar tijdens het verwijderen van draadalg een libellenlarve gezien. Bij toeval viel het oog in juni op een plantenstengel waar een *lege libellenlarvehuid* (*oeverlibel*) hing. Het zal toch niet.....?

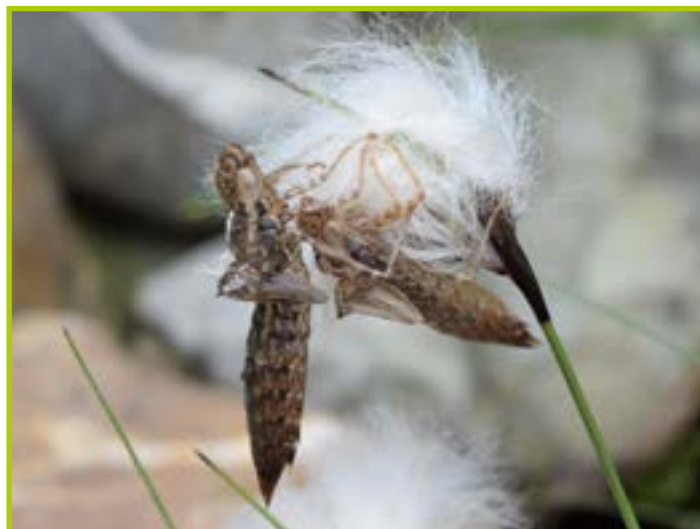
De dagen erna zagen we ze op veel meer plekken. Op een dag waren er zelfs tien uit het water gekomen. De pech was, dat we iedere keer te laat waren en geen enkele libel hebben zien uitsluipen.

Aan de libellenlarvehuiden kun je achterhalen dat hier sprake is van de gewone oeverlibel en de keizerlibel (**Tip:** site van De Vlinderstichting).

Wanneer een eitje uitkomt spreek je van een libellenlarve. Er zijn libellen die ook nog een tussenfase hebben: de prolarve.

Libellenlarven vervellen regelmatig om te kunnen groeien, zij voeden zich door te jagen op waterdier-tjes die kleiner zijn dan zichzelf. De periode tussen twee vervellingen wordt lavaal stadium genoemd. Voordat de libellarve volgroeid is, afhankelijk van de libelsoort, kan de ontwikkelingsduur wel 9-16 stadia zijn. De laatste vervelling van larve naar imago heet uitsluipen.

Voor het uitsluipen klimt de volgroeide libellenlarve uit het water en klimt in de stengel van de oeverbe-planting en houdt zich daar stevig vast. De huid van kop en borststuk barsten open en heel langzaam komt de volwassen libel eruit. Wanneer kop, borststuk en poten eruit zijn, grijpt de libel zich vast aan de stengel en trekt zijn achterlijf uit de larvenhuid. De verfrom-melde en kleurloze libel blijft nog een tijdlang han-gen en pompt zich door middel van lichaamsvloei-stof op. Je ziet een kwetsbare libel, die nog kleurloos is en te zacht om te kunnen vliegen. Na enige tijd "uithar-

den" kan de levensvlucht beginnen. Wat achterblijft, is het lege larvenhuidje. Tijdens het uitsluipproces, dat meestal langer dan een uur duurt, is de libel zeer kwetsbaar. Dat is de reden dat het uitsluipen bij voorkeur in de vroege ochtend of zelfs 's nachts kan zijn.

Van de grote keizerlibel overwintert de larve een tot twee keer. Jonge larven leven tussen ondergedoken waterplanten, dicht bij het wateroppervlak. Oudere larven kunnen ook op ander plaatsen in ondiep water worden aangetroffen.

Het mannetje van de gewone oeverlibel (bovenste foto, 1e kolom) is goed herkenbaar aan het blauwe achterlijf en zwarte punt. Bij de ei-afzetting door het vrouwtje vallen de eieren afzonderlijk in het water en kleven door de omgevende gellaag direct aan voorwerpen in het water, er is hier geen sprake van een prolarve. De larven leven in de modder of tussen plantenresten op de bodem en overwinteren gemid-deld twee of drie keer.

Tips:

- Wil je libellen zien uitsluipen, ga dan vroeg uit de veren!!
- De site van De Vlinderstichting geeft veel informatie over libellen. Tevens zie je foto's van alle stadia (imago-larve-larvehuidje). Een echte aanrader!

<https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen>

De Groentjes

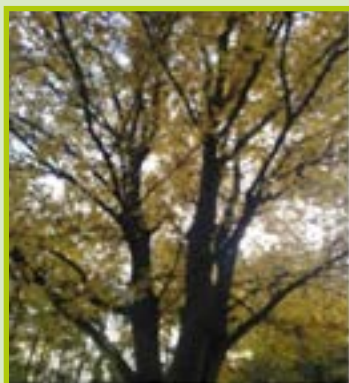
TEKST EN FOTO'S:
MYRIAM VAN BREEVOORT

Programma augustus t/m december

Wij komen voor elke activiteit samen bij ons clubgebouw 't Leger, Kampweg 10, Gennep.

27-28 AUGUSTUS
Groentjesweekend (vol)
THEMA: NACHTVLINDERS

ZONDAG 19 SEPTEMBER
LANGS DE BOMENROUTE,
IN HET KADER VAN HET
IVN BOMENFESTIVAL
10.00-12.00 UUR
START BIJ 't Leger

VRIJDAG 19 NOVEMBER
DONKERWANDELING
BIJ VOLLE MAAN
19:00-20:30 UUR
BIJ 't Leger

ZONDAG 23 OKTOBER
KASTANJEWANDELING
OVER DE **ST JANSBERG**
14:00-16:30 UUR
START BIJ EETHUIS DE DIEPEN

ZONDAG 12 DECEMBER
TUSSEN SINT EN KERST,
DE NATUUR IN DE
WINTER, STRUINEN EN
KNUTSELEN
10:00-12:00 UUR
BIJ 't Leger

ZATERDAG 6 NOVEMBER
NATIONALE
NATUURWERKDAG
14:00-16:30 UUR
VANAF 8:30 UUR BIJ 't Leger

Groentjesleden ontvangen extra informatie in de week voorafgaand aan elke activiteit. Meedoen? Dan graag aanmelden per e-mail groentjes@ivn-maasenniers.nl

Onze struintocht bij de Zelderse Driessen

Zondagochtend 11 april.

Het is alweer enige tijd geleden. Maar dit bijzondere uitstapje had **nét** de vorige Manie gemist. Het is de moeite waard er toch nog iets over te zeggen.

Verzamelen om 10.00 uur op de parkeerplaats bij DSV zaden. Gelukkig heeft **IVN Maas en Niers** een heel stel fijne jeugdgidsen die graag met deze kinderen de natuur in gaan. Daarom konden we ook 2 mooie groepjes maken. Het ene groepje ging eerst het bos in en het andere groepje ging op weg naar de Niers om naar beversporen te zoeken. Na een klein uurtje wisselden de groepen.

Er werden veel sporen gevonden! Niet alleen beverknaagsporen, maar ook pootafdrukken van reeën, dassen en konijnen.

En diverse insecten werden ontdekt, heel bijzonder was de vondst van het klein vliegend hert.

Een stinkende kortschildkever kun je ook op een filmpje zien.

Er werd ook nog een kaak met kiezen erin gevonden! En aan een struik hing, heel decoratief, een roestig hoefijzer.

Natuurlijk moest er ook lekker door de plassen gesjouwd worden, over een omgevallen boom geklommen en er werd met een stok gemeten hoe diep het holletje onderaan een boomstam was.

We hoorden de tjiiftaf fluiten. Nu weten de Groentjes dat deze vogel zijn eigen naam roept. Opeens zagen we ook nog de ooievaars overvliegen.

De kinderen konden de meegebrachte oranje knaagtanden bekijken en kregen na afloop een verhaaltje met een zoekkaart over de bever mee naar huis.

Herinner jij je nog het **Bospoppetjesmemorie?**
Lees erover op
bladzijde 19.

Wat ook nog leuk is om te vermelden: tijdens deze ochtend verzamelden de Groentjes al het afval dat ze onderweg vonden. Het meest bijzondere was nog wel de vondst van het groene badeendje. Ook hiervan is een klein filmpje gemaakt.

Een kikker aaien! Dat kan op slootjesdag

Het weekend van 12 en 13 juni waren de landelijke slootjesdagen van het IVN. Met onze Groentjes gingen we op 6 juni al waterdiertjes scheppen bij 't Leger.

Er kwamen 20 kinderen, verdeeld over 3 groepen. Ze hadden een heerlijke middag aan de waterkant van vijver, bluspoel of ven. Veel waterdiertjes werden geschept, bekeken, op naam gebracht en voorzichtig weer terug in het water gezet.

Het plan is om, als alles weer mag, volgend jaar de slootjesdag groter op te zetten.

NOTEER MAAR VAST: HET 2E WEEKEND IN JUNI 2022!!

Wegbermen en biodiversiteit

PETER MEGENS

De gemeente Gennep heeft besloten de wegbermen in onze gemeente meer divers te maken. Wij als IVN steunen dit natuurlijk en gaan o.a. door middel van educatie ons steentje bijdragen.

Het doel is meer biodiversiteit. Ook wil de gemeente een bijdrage leveren aan de CO₂-uitstoot en zoveel mogelijk inzetten op elektrisch werken. Dus bosmaaiers op accu. Voor ons is de biodiversiteit het belangrijkste omdat het direct zichtbaar is.

De bermen gaan er anders uitzien. Er wordt niet meer regelmatig gemaaid. Dat gaan we zien! Niet iedereen zal dit toejuichen. We zijn gewend aan ordelijke, netjes gemaaide bermen. Aan ons de taak om het nut van deze andere bermaanpak uit te leggen. Vooraf moet worden gewezen op het feit dat de gemeente verantwoordelijk is voor de verkeersveiligheid. Dus op plekken waar het van belang is dat de berm kort is, zal vaker gemaaid worden.

Vroeger werden de bermen vaak gemaaid en het maaisel bleef liggen. Dat maaisel werkt als een bemesting; de grond krijgt extra meststoffen. Hierdoor groeit het gras harder en moest er nog vaker gemaaid worden. Een ander gevolg van die extra bemesting is dat er minder soorten planten groeien. Het klinkt misschien raar maar hoe rijker de grond is, hoe minder soorten planten er groeien. Als de grond te rijk is, verschijnen er planten als brandnetel, kleeftkruid, fluitenkruid en ridderzuring. Dat zijn planten die een berm overheersen. Iedereen kent wel plekken waar brandnetel of fluitenkruid domineren. Fluitenkruid vinden we dan nog wel mooi maar brandnetels wordt minder gewaardeerd. Als de grond schraal is (minder voeding) krijgen we per m² meer soorten. Muizenootje, tijm of klokjes. De planten worden ook niet zo hoog, wat toch mooi is meegenomen.

Meer planten, meer biodiversiteit!

Maar waarom? Is vaak maaien en een mooi kort geschoren grasveldje dan niet mooi? Dat is na-

tuurlijk ook een kwestie van smaak en misschien ook wel van een (vastgeroest) idee dat het zo hoort.

Een voordeel van minder vaak maaien is dat het geld scheelt. Elke maaibeurt kost geld. Een ander voordeel is dat we een kleurrijke berm krijgen. Ik ken nog de bermen langs de snelwegen met kort gras. Tegenwoordig zien die er toch veel fleuriger uit. Maar als je ergens aan begint moet je het wel afmaken. De gemeente heeft voor dit project dan ook enkele jaren uitgetrokken. De bermen moeten eerst schraler worden en dat lukt niet in één jaar. Het maaisel zal afgevoerd moeten worden. Misschien kan er op bepaalde plekken ook geplagd worden. Dit is het bovenste laagje rijke grond er afhalen. Dan wordt de grond gelijk schraler, wat jaren maaien en afvoeren scheelt.

Maar nu weten we nog steeds niet waarom die biodiversiteit belangrijk is? Dat biodiversiteit bloemrijker is en er dus mooier uitziet, kan een reden zijn maar is ook eigenlijk een kwestie van smaak.

Er zijn veel planten en dieren verdwenen en veel staan op rode lijsten. Door biodiversiteit krijgen veel planten en dieren wat meer leefruimte en kans op overleven. Een andere reden is een ethische. Mogen wij mensen andere levende organismen laten uitsterven? Door onze manier van leven verdwijnen veel soorten. Als we ons inzetten voor het behoud van de panda moeten we dat dan ook niet doen voor vliegen, bladluizen of spinnensoorten? Is het ene leven meer waard dan het andere?

Wat moeten we met diversiteit, als het je geen moer kan schelen of bermen groen of kleurrijk zijn? Als je geen oog hebt voor de dieren die er in leven. Wat als de biodiversiteit minder wordt, heb ik daar last van?

Je kunt denken van niet. Maar al die soorten hebben misschien meer waarde dan we in eerste instantie denken. Wat dacht je van medicijnen. Al eeuwen halen we medicatie uit de natuur. Natuurvolkeren weten alles van planten in hun woonomgeving. Het een is tegen koorts; het andere is een pijnstillertje en een derde geneest wonden. Tegenwoordig is 25% van de medicijnen afkomstig uit planten, 13% uit micro-organismen en 3% uit dieren. Veel vrij (zonder recept) verkrijgbare medicijnen zijn op basis van planten. In het jaar 2000 was de waarde van die vrij verkrijgbare medicijnen 84 miljard dollar wereld-wijd. En dan te bedenken dat veel planten, bacteriën en schimmels nog niet ontdekt zijn. En van wat wel ontdekt is weten we nog niks, alleen

De mogelijkheden zijn oneindig groot en de waarde van de biodiversiteit is nu nog niet te bevatten. Zo zijn er van ascomycete-schimmels dertigduizend soorten onderzocht op antibiotica. Zij leveren 85% van de gebruikte antibiotica. Men neemt aan dat minder dan 10% van deze schimmels ontdekt zijn. Een onbekende schimmel uit Noorwegen bleek een krachtige onderdrukker van het menselijk afweersysteem te zijn. Tegenwoordig is het onmisbaar bij orgaantransplantaties.

Tijdens een expeditie op Borneo werden van allerlei planten bladeren verzameld. In het laboratorium bleek dat in het blad van een kleine boom een extract te zitten dat Hiv afremde. Het geneest niet maar stopt wel het Hiv-virus. Terug op Borneo kon men de boom niet meer terug vinden. Hij was omgehakt en bleek de laatste van zijn soort. Andere soorten van dezelfde familie bezaten het extract niet. Gelukkig werd er een exemplaar terug gevonden in een botanische tuin en kon er voldoende extract gewonnen worden om het synthetisch te produceren. En zo zijn er talloze voorbeelden. Er verdwijnen soorten, wereldwijd, voordat we weten welke fantastische mogelijkheden ze zouden kunnen opleveren.

Een andere reden om de waarde van biodiversiteit vast te stellen is een vrij nieuwe: *genetische manipulatie*! Een manier om genen van allerlei levende organismen met elkaar uit te wisselen. Een onderwerp dat veel discussie oproept. Voor- en tegenstanders. Ik heb er al een stukje over klaar liggen voor de Manie, dus ga daar nu niet verder op in. Maar het bestaat al en is niet tegen te houden. Het heeft veel goede kanten, we kunnen bijv. ziektes genezen. Maar ook hier zijn de genen van onze biodiversiteit, in de toekomst, van onschatbare waarde.

Biodiversiteit is een systeem. En dat is belangrijk. Het houdt de natuur in evenwicht. Eten en gegeten

worden. Als er veel schakels wegvallen, wordt het systeem ontregeld. We krijgen plagen en ziektes. Laatst hoorde ik dat als de haaien uitsterven het hele zee-ecosysteem instort. En de haaien hebben het moeilijk (overbevissing). Ze zijn de toppredators (boven in de voedselpiramide) van de zee. Als zij wegvallen zou de 2e laag in de voedselpiramide ongeremd de zeeën leeg eten. Honderd jaar geleden werden de zeeotters door bejaging, aan de Amerikaanse westkust, bijna uitgeroeid. Zeeotters jagen op zee-egels die zo vrij spel kregen en het hele zee-wierwoud op de bodem van de zee wegvraten. Er ontstond een onderzeewoestijn. Na een jachtverbod herstelde het ecosysteem zich weer. Tegenwoordig gaat het slecht met de algen (de basis van de voedselpiramide) door opwarming van de aarde. Daarom is er minder vis aanwezig. Minder vis, minder zeehonden het voedsel voor de orka's. Deze stapten over op zeeotters met alle gevolgen, het ineensinken van het ecosysteem. En zo zijn er talloze voorbeelden.

Wat is biodiversiteit in de bermen van Gennep? We beginnen onder de grond. Elke soort plant heeft zijn eigen schimmels en bacteriën. Er leven springstaartjes, regenwormen, larven en slakjes in de grond. Hoe meer plantensoorten hoe meer biodiversiteit onder de grond. En ook boven de grond. Elke plant heeft zijn eigen insecten. Bladhaantjes, rupsen en bijen. Die hebben ook weer hun vijanden: muizen, loopkevers, sluipwespen en vogels. Heel belangrijk bij plaagonderdrukking; denk hierbij aan de eikenprocessierups. Ook brandnetels en fluitenkruid verdienen een plekje. Maar alles met mate. Als we wereldwijd biodiversiteit belangrijk vinden zullen ook wij, in Nederland en in Gennep, daar ons steentje aan moeten bijdragen. Te beginnen met de wegbermen die door ons hele land slingeren en zo alles met elkaar verbinden.

Het is niet genoeg, maar het is wel een goed begin.

Foto: Pixabay

Foto: Pixabay

Geocaching

Geocaching is een avontuurlijk spel voor GPS of Smartphone gebruikers. Het werd voor het eerst in het jaar 2000 gespeeld. Het basisidee is dat personen of organisaties/verenigingen, waar ook ter wereld, caches (een 'schat') verstoppen en de locaties van deze caches delen door op internet hun exacte positie te melden.

Andere GPS-gebruikers gebruiken deze coördinaten om deze caches te vinden. Caches kunnen zijn Tupperwaredozen, oude munitiekisten, PVC-buizen... Kortom een voorwerp waar een logboek in past en die ruimte biedt aan ruilitems. Is de cache eenmaal gevonden, dan geeft de cache z'n geheimen prijs en belooft de vinder met een variëteit aan beloningen. Aan de vinder wordt gevraagd iets uit te cache te nemen en hiervoor in de plaats weer iets (kleins) achter te laten.

Hoe wordt het spel gespeeld?

Om te beginnen download je thuis de app.

DAARNA (IN HET KORT):

- Voer je woonplaats in op de kaart van Nederland en klik op het kompas symbool;
- Kies een groen geocache symbool van een cache die je wilt gaan zoeken en klik hierop;
- Klik op de cachenaam;
- Voer de coördinaten: bijv N 51° 32.341 E 004° 31.373- van de geocache in op je GPS-apparaat;
- Gebruik een GPS of tik op de 3 puntjes rechtsboven op je mobieltje en klik op navigeren. Dan volgt de route naar de geocache;
- Cache gevonden? Super!
- Teken het logboek en verstop de geocache op de oorspronkelijke locatie;
- Deel je geocaching verhalen en foto's online

Alleen al in de regio van onze IVN Maas en Niers zijn er vele geocaches te vinden. Laat jij ons weten welke geocaches jij hebt gescoord?

E-mail naar:

info@ivnmaasenniers.nl

Natuurgids

GER EIKHOLT

Weekje weg naar Hezingen bij Ootmarsum.

Zit ik -kreun, kreun- met oude rug, een foto te maken van een bloemetje dat ik voor het eerst 20 jaar geleden ergens in een bos, ver weg in Duitsland, had gezien: Zevenster (*Trientalis europaea*).

Een hernieuwde kennismaking.

Werd daarbij afgeleid door hommelsebrom achter me en zie een beest(!), een soort grote, behaarde vlieg, landen op de rand van een tuinstoel.

Met buit! Een rozenkevertje (tik maar in).

"Roofvlieg", die naam wist ik nog en dat is heel prettig voor heel oud volk, dat je je nog iets herinnert van vroegere insectencursussen.

Herinneren wordt steeds beroerder ja. Tik het in en vind *Laphria flava*: Hommelroofvlieg. Je leest een heel verslag met foto op je smartdinges. Als je zelf de foto hebt gemaakt is dat heel anders. Dan voelt het als een speciale vondst; het wordt een beetje "mijn beest". Dan wil je je enthousiasme delen. Daarbij zit je heel dicht bij de essentie van het fenomeen **NATUURGIDS**.

Beleef de natuur

Het verschil tussen herkennen en determineren; of: Sleutelen of Obsidentify

Een van mijn collega's aan de Universiteit van Wageningen zei altijd dat je niet kunt determineren van een foto! Maar zie ik de foto van een madeliefje of vliegenzwam dan weet ik in een oogopslag welke soort het is. Deze soorten hoef ik niet meer te determineren, ik herken de soort. Ik heb al zoveel plaatjes in mijn hoofd dat ik direct kan zeggen: "dit is een vliegenzwam", "dit is een madelief!"

En zo werkt de app "Obsidentify" ook! In de database van Obsidentify zitten heel veel plaatjes met hun locatie en het tijdstip van de observatie. Op het moment dat er genoeg plaatjes, locaties en tijdstippen aanwezig zijn, kan een goedge maakte foto herkend, geïdentificeerd worden.

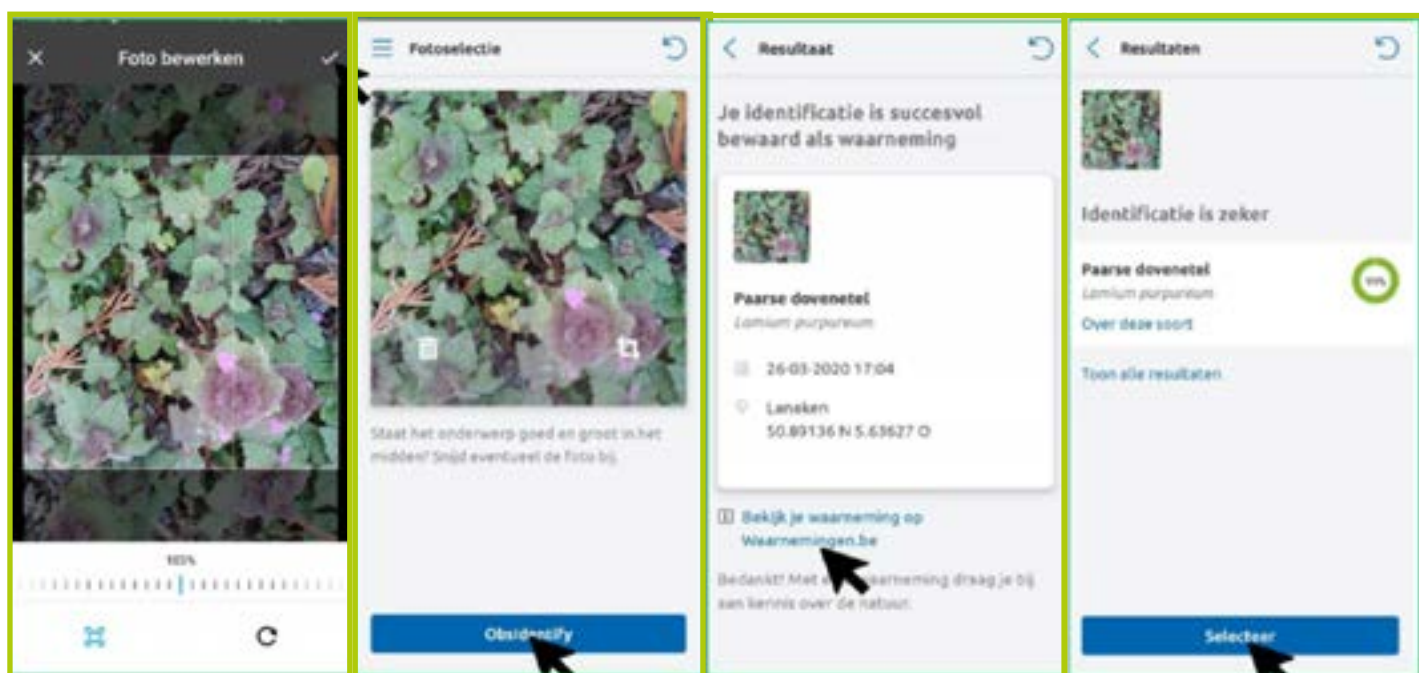
Hiermee wil ik niet aangeven dat het niet meer noodzakelijk zou zijn om te leren om een planten-, paddenstoelen- of diersoort te determineren. Door te leren determineren leer je steeds meer; en ben je je ervan bewust dat je nog steeds meer moet leren. Je leert over de anatomie van het betreffende organisme, je leert over de levensstijl en de biotoop.

Toen ik net kon lezen kreeg ik van mijn vader de *Geïllustreerde Flora van Nederland* (Heimans, Heinsius en Thijssse) in mijn handen gedrukt en kreeg ik mijn eerste determineerlessen. Inmiddels herken ik menig plantenfamilie.

Om een plant te kunnen determineren moet je weten hoe een plant in elkaar zit; wat het verschil is tussen een stamper en meeldraad, wat omwindselblaadjes zijn, enzovoort. Je neemt de locatie en het tijdstip van het jaar mee. Dat geldt ook voor alle andere organismen die je wilt determineren; je moet de anatomie van een organisme kennen. Dit leer je niet door Obsidentify te gebruiken. Dit leer je wel door eindeloos te "sleutelen". De veldbioloog blijft noodzakelijk om de juiste informatie door te geven of te valideren.

Obsidentify heeft de functie om je alvast in een bepaalde richting te helpen bij je determinatie. Obsidentify is eerlijk! De app geeft duidelijk aan hoe zeker de identificatie is. Wanneer je enigszins onzeker bent bij het herkennen van een organisme kan Obsidentify je dus goed op weg helpen. Verder is de App een goed instrument om je waarnemingen door te geven aan www.waarneming.nl. Waarnemingen die men doorgeeft worden door kundige moderators gevalideerd. De waarnemingen geven informatie aan onderzoekers, beheerders en beleidsmakers op nationaal niveau en worden zelfs internationaal gedeeld.

Mijn advies is: gebruik Obsidentify en geef je waarnemingen door! Een handleiding voor de app zie: www.ivn.nl/document/handleiding-obsidentify (onderaan enkele foto's hieruit). Maar vergeet niet om ook, zo nodig, te (leren) determineren.

In de vorige Manie berichtten we over het eerste deel van het traject Licht & Gericht: de analyse. De belangrijkste conclusies: we zijn een prachtige club en doen veel goed werk, met sterke werkgroepen die onze cultuur uitdragen. Tegelijkertijd is er ook een aantal belangrijke aandachtspunten. Kort gezegd: we vergrijzen en hebben behoefte aan nieuwe (actieve) leden en nieuwe producten. Onze PR en de communicatie moeten flink beter en we moeten ons als IVN meer zichtbaar naar de buitenwereld maken.

De afgelopen maanden hebben we het tweede deel van Licht & Gericht met de werkgroepen doorlopen. Hierin stonden 'de oplossingen' centraal. In meerdere bijeenkomsten bepaalden we samen waar we de komende jaren energie in stoppen om IVN Maas en Niers zo toekomstbestendig mogelijk te maken.

Periodiek overleg tussen bestuur en werkgroepen

We constateerden met de werkgroepen dat alle activiteiten die we doen het hart van de IVN vormen. Belangrijk is een grotere betrokkenheid tussen werkgroepen onderling en tussen bestuur en werkgroepen. In de kern gaat het om meer aandacht voor elkaar, zodat je beter weet wat je van elkaar kan verwachten. Alleen al het hier samen over hebben (en elkaar dus ook ieder kwartaal als werkgroep en bestuur spreken) geeft nieuw elan, zo merkten we!

Meer jeugdleden vinden en vasthouden

We willen IVN aantrekkelijker maken voor jongeren. Niet alleen de Groentjes in de vereniging betrekken maar ook jongeren voorbij de Groentjesleeftijd. Met dit doel zijn we een denktank gestart om jongeren (in de leeftijd tussen 14 – 18 jaar) te kunnen behouden en aan te trekken. Goed gebruik maken van de interesse van jongeren in natuur, duurzaam leven, klimaat-adaptiviteit zijn hierbij belangrijk. Een landelijk succesvol project zoals de Tiny-forest is een mooi haakje om jongeren bij onze club te trekken.

Daarnaast gaan we actief op zoek naar een jong(er) lid in het bestuur en (nog) meer gebruik maken van digitale communicatiemiddelen.

Zichtbaarder en meer in contact komen met leden

Door corona hebben we in 2020/2021 minder contact met elkaar gehad dan we zouden willen. Zodra het weer kan, vernieuwen we het contact met een ontmoetingsdag (mogelijk dit najaar). Daarnaast willen we nieuwe activiteiten ontwikkelen, waar we meer gebruik kunnen maken van de veelzijdige locatie van ons clubgebouw. Zo denken we aan themabijeenkomsten voor iedereen die dat wil. Insectvriendelijk tuinieren met een gezellige samenkomst, een insectenhotel maken met elkaar, een mooie lezing met ruim tijd voor een kopje koffie of thee! Een Tiny-forest-cursus, leren composteren, etcetera. Met elkaar kunnen we een breed assortiment activiteiten en excursies aanbieden en de gidsen weer mobiliseren. Belangrijk is dit te doen binnen de reikwijdte van ons hele gebied: van Molenhoek tot Wellerlooi. En dat alles om meer mensen (ook niet-leden) kennis te laten maken met IVN, leden te verleiden actief te worden en actieve leden nog meer voldoening te geven.

Meer voor de natuur opkomen

De natuur heeft ons nodig. Het heeft geen stem, kan niet 'help' of 'stop' roepen als de mens onachtzaam of uit gewin handelt. Hiertoe moeten wij ons richten op partijen die actief zijn in onze leefomgeving en de natuur kunnen helpen beschermen. We zijn tot de conclusie gekomen dat we de lokale partijen in alle gemeenten in ons werkgebied moeten uitnodigen en in gesprek gaan om meer 'natuur' in de lokale partijprogramma's te krijgen. Mooie concrete actie om vanaf dit najaar mee te starten, voorbereidend op de gemeenteraadsverkiezingen in 2022! Een prachtig voorbeeld over hoe effectief dit kan zijn, is de succesvolle samenwerking met gemeente Gennep over het bermmaaibeeld voor meer biodiversiteit. Zichtbaar, concreet en vrijwel direct positieve effecten op onze directe leefomgeving. Ook willen we meer samenwerken met mensen die in de natuur werken: landbouwers, hoveniers, landschapsontwerpers, planologen etc., om samen te zorgen voor meer 'rentmeesterschap' en een natuurinclusieve bebouwde en onbebouwde omgeving.

Uitdagende en inspirerende tijden voor ons allemaal!

Tot zover een korte terugkoppeling. In de volgende Manie meer over het meerjarenplan 2022-2026! Mocht je naar aanleiding van dit artikel mogelijkheden of thema's zien die jou interesseren en waar je een bijdrage aan wil leveren... laat het ons weten. Meedenken en doen kan ook zonder langdurige verplichtingen! Mail Marcel Aaldering, secretaris@ivn-maasenniers.nl voor meer informatie.

Even voorstellen:

MARCEL AALDERING,
SECRETARIS IVN MAAS EN NIERS

Mijn naam is Marcel Aldering; ik ben 59, getrouwd met Esther, we hebben twee kinderen uit huis, studerend en twee pleegdochters van 7 en 11. Wij wonen in Milsbeek op de St Jansberg.

Ik zet me in voor deze mooie club omdat ik educatie van natuur heel belangrijk vind. Hoe meer mensen begrijpen hoe de natuur werkt, hoe beter de toekomst is voor onze kinderen en de aarde.

Als secretaris van de club ben ik tevens coördinator van Redactie en PR en leid het traject Licht & Gericht. Dat is mooi om te doen! En soms ook druk naast het opstarten van een groene onderneming en het verder onderhouden van ons erf. Maar gelukkig barst het IVN van de goeie mensen met veel dynamiek en bereidheid om elkaar te helpen. Bovendien geloof ik heilig wat Pippi altijd zegt: 'ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan'.

Mijn achtergrond: van origine ben ik werktuigbouwer; daarna personeelsmanagement gestudeerd en diverse managementfuncties bekleed in productiebedrijven en zorg. Op een gegeven moment wilde ik iets met mijn handen gaan doen en ben bij

toeval in het schildersvak terecht gekomen. Op de ladder. In de loop van de jaren heb ik me gespecialiseerd in ecologische duurzame verven.

In 2010 konden we bij toeval een bouwval op een prachtige plek kopen, een megaproject op de St. Jansberg. Ik heb de kwast opgeborgen en ben begonnen.

Twee jaar geleden was het in grote lijn klaar en werd het tijd om buiten het erf iets te gaan doen. Iets voor de natuur, iets met mensen.

Ik hoop dat we elkaar snel ontmoeten!

IVN-excursieaanbod scholen

IVN-Maas en Niers heeft een uitgebreid en aantrekkelijk excursie-aanbod geformuleerd voor leerlingen van het basisonderwijs. Ze worden gehouden in de periode van oktober 2021 t.e.m. mei 2022. De excursies duren maximaal 2 uur en starten om 9.30 uur. De school zorgt voor begeleiding. Het aanbod vind je in een folder die omstreeks het verschijnen van deze Manie wordt verspreid onder alle scholen in de regio. Wil je meer informatie? Stuur dan een mail naar educatie@ivn-maaseneniers.nl. Via dat mailadres kun je ook een groep aanmelden.

Wat kunnen de leerlingen zoal verwachten?

Tijdens een leerzame natuurwandeling kunnen ze horen waar dieren wonen op de Genneperhei. Of ze gaan wandelen langs het IVN-natuurbelevingspad als de juf of de meester jarig is. Er worden natuurspelletjes

gespeeld en ze knutselen met natuurlijk materiaal aan een schilderij voor de jarige leerkracht.

Er is ook een excursie waarin allerlei bomen extra aandacht krijgen, o.a. door woord- en letterspelletjes en wrijfafdrukken van verschillende basten.

Wat vind je van een wandeling langs het belevingspad met knutselopdrachten die zijn aangepast aan het seizoen? In de herfst met paddenstoelen of herfstbladeren. En in de winter ga je op zoek naar schuilplaatsen en sporen van vogels en maak je een voederplankje. Vlinders en rupsen zijn er in de lente. Dan maken we ook een oorwormenpot. En in de zomer zoeken we op de bodem en in het water naar insecten en waterdiertjes.

Er zijn ook excursies die op locatie aangeboden worden, bijvoorbeeld op het schoolplein stoepkrijtplantjes zoeken en determineren met behulp van zoekkaarten en loepjes. Of naar zwijnspeuren in het Wald. We maken dan gipsafdrukken van de sporen van wilde zwijnen. We kunnen ook waterdiertjes gaan scheppen op een plekje langs de Niers. Of een molentocht maken bij Plasmolen. Die excursie start bij Pannenkoekhuis den Tol.

Kortom: er valt voor de kinderen veel te leren tijdens een superleuke ochtend in de natuur.

Van de bestuurstafel

CORONAVIRUS

De regels omtrent Corona zijn aangepast en geactualiseerd. Zie voor de volledige tekst onze [website](#).

Samengevat: We kunnen excursies of aanvragen voor wandeling openzetten:

- voor een maximale groep van 10 personen per natuurgids;
- 1,5 meter afstand houden;
- aanmelding excursie of wandeling via activiteiten@ivn-maasenniers.nl;
- vrijwillige beschikbaarheid van minimaal 2 natuurgidsen per activiteit.

PRIJS PRINS BERNHARD CULTUURFONDS

IVN Natuureducatie is de trotse winnaar van de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs 2021. Volgens de jury heeft IVN in coronatijd, waarin de natuur voor veel mensen een belangrijke positie innam, haar meerwaarde bewezen. Aan de prijs is een bedrag verbonden van € 150.000,-

BRAINSTORM OVER MISSIE EN VISIE 2025

Op zaterdag 26 juni hebben de coördinatoren en leden van de werkgroepen en de bestuursleden een bijeenkomst gehad op 't Leger (zie *onderstaande foto*). Doel was om samen na te denken over

foto: Miriam Pietz

Opschoonactie: Maasclean-up

Op 14 augustus heeft het IVN meegeholpen met de Maasclean-up, samen met de brandweer en de gemeente Gennep. Ruim 60 deelnemers, jong en oud, uit de regio en ver daarbuiten (Amersfoort!) hebben in vier groepen vanaf de Boxmeerseweg, Paesplas, Loswal, Gennepershuis, tot aan de voormalige steenfabriek in Milsbeek door de weilanden gestruind om vooral veel klein afval (zoals plastic, schoonmaakdoekjes en touw) op te ruimen.

HET WAS EEN GROOT SUCCES EN WE DANKEN ALLE DEELNEMERS VOOR HUN INZET.

oplossingen en om afspraken te maken over het traject Licht en Gericht, over onze missie en visie 2025. Zie ook pagina 16. Heb je een vraag, neem dan contact op met [Jos Toonen](#).

TINY FOREST

IVN zit met de gemeente Gennep en andere partijen aan tafel om de mogelijkheden te bespreken over de aanleg van een Tiny Forest bij het nieuwe KEC (Kind Expertise Centrum).

GEMEENTELIJKE MAAIBELEID

We zijn als lokale IVN nauw betrokken bij het maai-beleid van de gemeentes, in het bijzonder Gennep, voor de bermen waarvoor zij verantwoordelijk zijn. En daar zien we op dit moment de eerste resultaten van. Uiteraard treden wij hierover ook graag in contact met onze beide andere regiegemeenten Bergen en Mook en Middelaar.

VRIJLLIGER GEVRAAGD VOOR WEBSITE

Wie wil er graag meedenken over onze website? Heb je tijd en zin, meld je dan aan via website@ivn-maasenniers.nl.

CONTRIBUTIE 2021

Veel leden hebben hun contributie al betaald. Dank hiervoor. Helaas zijn er ook nog leden die de factuur nog hebben liggen en hem nog niet voldaan hebben. Vriendelijk verzoek namens de penningmeester om zo snel mogelijk het lidmaatschapsgeld over 2021 te voldoen.

ALGEMENE LEDENVERGADERING

De Algemene Ledenvergadering hopen we op een donderdagavond in oktober in 't Leger te houden. De precieze datum volgt zo spoedig mogelijk.

Beleef de natuur

Nieuwe wandelroutes in de Maasduinen

Enkele jaren geleden heeft een stagiaire van Staatsbosbeheer (SBB) bijna 200 recreatie-enquêtes afgenomen in het Bergerbos en Bleijenbeek. Doel hiervan was het in kaart brengen van de wensen van de gebruikers van SBB-gebieden. Hier kwamen enkele concrete zaken uit naar voren. Zo misten mensen bankjes op de parkeerplaatsen. Deze staan er inmiddels bij het Zevenboomsven en 't Quin.

HONDENLOSLOOPROUTE

Ook kwam uit het onderzoek naar voren dat het hondenlosloopgebied bij Afferden niet optimaal is. Hondenliefhebbers kunnen er niet mee uit de voeten omdat ze niet rond kunnen lopen. Hier gaat SBB eind van het jaar mee aan de slag door in het bestaande gebied enkele nieuwe paden aan te leggen. Zo kunnen mensen straks een ronde lopen met hun hond.

Na het plaatsen van routepalen met pictogrammen ontstaat er net als in de Schadijkse Bossen een hondenloslooproute. SBB hoopt dat de nieuwe route in trek raakt en de honden in de andere natuurgebieden aan de lijn blijven.

Vernieuwde wandelroutes

De oude wandelroutes in het Bergerbos en Bleijenbeek, herkenbaar aan de ronde geschildede palen, hadden veelal dezelfde afstanden. Bij twee routes met een afkorting vonden mensen dit niet heel erg duidelijk. Dit wetende zijn we de oude routes tegen het licht gaan houden met als doel een grotere diversiteit aan afstanden te maken. Zo hebben we gekozen voor een duidelijke korte en lange wandelroute.

Het eindresultaat zijn 5 nieuwe wandelroutes waarvan er 4 in het Bergerbos liggen en 1 in Bleijenbeek.

Geel =	3,1 km
Paars =	5,1 km
Rood =	7,2 km
Blauw =	8,8 km
Groen =	12,4 km

De oude geschildede palen zullen we nog even laten staan zodat mensen zelf de verschillen kunnen ontdekken en aan de nieuwe routes kunnen wennen. Wanneer eind van dit jaar alle geplande aanpassingen in het veld gedaan zijn zullen we als laatste de nieuwe routepalen plaatsen. Dan zijn de wandelroutes compleet en kan de wandelaar weer heel wat jaren vooruit in het Bergerbos en Bleijenbeek.

Bron: met toestemming uit de nieuwsbrief van Staatsbosbeheer

Bospoppetjesmemorie

Weten jullie nog al die bospoppetjes die jullie gemaakt hebben tijdens onze struintochten én met je familie. Daarvan is een memoriespelletje gemaakt!

Zelf de natuur in tijdens je vakantie?

* Kijk eens op onze website voor een speurtocht door Gennep-Zuid: <https://www.ivn.nl/afdeling/maas-en-niers/nieuws>

* Of ga naar *Natuurwijs - De natuur als klaslokaal*

* Je kunt ook in onze IVN-bieb kijken. Daar staat een hele mooie serie boekjes met allerlei opdrachten over verschillende thema's.

* En ook van onze zuiderburen, de Belgen, kunnen we leuke dingen leren: <https://www.onzenatuur.be/thema/dagboek-van-pim>. Pim heeft laatst nog over de nachtzwaluw geschreven.

UITGAVE MANIE & AANLEVEREN KOPIJ

De **MANIE** is een uitgave van de Afdeling Maas en Niers van het IVN. Het blad is ook te bekijken op onze website www.ivn.nl/afdeling/maas-en-niers.

Daar vind je ook de actuele informatie over wandelingen, activiteiten en interessante links.

Kopij voor de volgende uitgave voor 1 november 2021 sturen naar redactie.manie@ivn-maasenniers.nl. Alle bijdragen aan de **MANIE** worden op persoonlijke titel gedaan en bevatten niet altijd de visie van redactie en/of bestuur. De redactie behoudt zich wel het recht voor stukken in te korten.

Wil je de digitale nieuwsbrief ontvangen met actuele berichten? Stuur een mailtje naar: secretaris@IVN-maasenniers.nl.

Fotoraadsel nieuwsbrief juni

Bron: Floravannederland.nl
Foto's: Miriam Pietz en Marian Vink

de composieten, hebben rozetten en grote veerdelige bladeren, een bladloze onvertakte stengel en een geel bloemhoofdje met daarop honderden lintbloemen. Het zijn planten met wit melksap. Vruchtvorming en bloei zie je vaak tegelijkertijd: het goudgele veld heeft dan een witwazig

Wie kent de paardenbloem niet, een alledaagse gele bloem die overal is te zien? Als je meer op haar inzoomt word je verrast door de schoonheid en de ingenieusiteit van hoe de bloemzaden worden verspreid.

Vanaf april zie je op grote afstand al de goudgeel gekleurde weilanden, de veroorzaker van deze kleur is de paardenbloem, *Taraxacum officinale*. De paardenbloem groeit overal en menig gazonbezitter zit er mee in de maag, daar wordt deze zelfs als onkruid bestempeld. Door de penwortel is deze moeilijk te verwijderen. Paardenbloemen behoren tot

En natuurlijk is dit het allerleukste...
dan mag je een wens doen! 😊

aanzien door de pluizenbollen van de paardenbloem. Na rijping worden de vruchten aan witte uit haren bestaande 'parachutjes' verspreid. Deze haren noemen we pappus.

Wat zie je op de linker foto? Een gedeelte van de bloembodem wat lijkt op een kussen met daarop nog enkele nootjes (de vruchten). Rechtsboven zie je de paardenbloem met nog enkele aanwezige parachutjes. Mocht je interesse zijn gewekt kun je nog veel meer lezen op de site van "flora van Nederland" via de link <https://www.floravannederland.nl/planten/paardenbloem>.

Wie weet waar ons bord 'VERTELBOS' is?

Een aantal jaren geleden kreeg IVN Maas en Niers het idee om het pad over het oude NATO kamp aantrekkelijker te maken door er een Natuurbelevingspad te realiseren. Met veel plezier hebben de vrijwilligers hieraan gewerkt, niet te vergeten met alle hulp van Peter Kempen, die ons jammer genoeg vorig jaar ontvallen is...

ONS VERTELBOS

We zorgden dat er een leuke plek kwam om in een kring te zitten: een grote cirkel van boomstronken op een open plek omringd door eiken en berken. Hier hebben we veel plezier van tijdens allerlei excursies met kinderen en ook met volwassenen. Peter maakte het mooie idee waar om een Vertelroon in elkaar te zetten. Heel feestelijk was het toen we deze samen met onze jeugd De Groentjes in gin-

gen wijden. Maar wat is het toch jammer dat in het afgelopen jaar geprobeerd is om deze troon te stelen. Gelukkig kwamen wij er op tijd achter en hebben de troon toen zelf maar verwijderd en terug naar ons clubhuis achter het hek gebracht.

Maar een paar weken geleden werd er weer iets vervelends ontdekt. Het houten bord **VERTELBOS** is weg... Hoe dan?... Zo ontzettend jammer..!

Misschien heeft iemand iets gezien of het bord op een andere plek zien hangen? Wij snappen werkelijk niet waarom nu juist zo iets gestolen wordt Hopelijk niet tegen beter weten in gaan we toch maar een nieuw vertelbosbord maken.